YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

2026-YIL / IYUL / 7-SON, II-QISM

ISSN: 2992-8982

https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 2026-yil, iyul.
II-qism

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o‘rinbosari:
Karimov Norboy G‘aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay’ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, “Nobel” mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a’zosi, Turkiya – O‘zbekiston do‘stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G‘afforovna, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug‘aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko‘nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo‘ja o‘g‘li, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o‘g‘li, O‘zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig‘i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o‘rinbosari
Ochilov Farkhod, O‘zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig‘i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o‘g‘li, texnika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), katta o‘qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o‘g‘li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o‘g‘li, TDIU katta o‘qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra’no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:
Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor Genera's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po‘latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
G‘afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o‘qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja’sur Artiqboy o‘g‘li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:
Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo‘jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko‘rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: “Ma’rifat-print-media” MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O‘zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:
““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali
O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

MUNDARIJA

GERMANIYA VA XITOY TAJRIBASI ASOSIDA O‘ZBEKISTONNING YASHIL EKSPORT SALOHIYATINI OSHIRISH YO‘NALISHLARI 12
To‘xliyeva Gulrux Dovron qizi
Djurayeva Rano Abdullayevna
TASHKILOT MUVAFFAQIYATIDA XODIMLARNI BOSHQARISH VA KUCHLI JAMOANING O‘RNI 24
Abdullayeva Dinora Abduali qizi
YASHIL ISH O‘RINLARINING IQTISODIY AHAMIYATI VA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA SOHASIDA YASHIL ISH O‘RINLARI TASHKIL ETISH ISTIQBOLLARI 28
Rahmatova Nargizaxon A’zamxonovna
Atoyev Navro‘zbek Rinatovich
YO‘L XO‘JALIGI SOHASINI MOLIYALASHTIRISH HAMDA YO‘L AKTIVLARINI BOSHQARISHDA XALQARO TAJRIBA 35
Shikirov Feruz Boxodirovich
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INVESTITSIYALASH SAMARADORLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNI QIYOSIY TAHLILI 39
Jo‘rayeva Moxinur Axmadjon qizi
HUDUDLARNING QIYOSIY USTUNLIKLARI ASOSIDA YUQORI DAROMADLI ISH O‘RINLARINI YARATISH: “HUDUD–IXTISOSLASHUV–KASB–ISH BERUVCHI–DAROMAD” MODELI 49
Abdumukhtarov Anvarjon Akramjonovich
QURILISH XIZMATLARI KO‘RSATUVCHI KORXONALARNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI SHAKLLANTIRISH SSENARIYLARI 55
Mamadiyev Ahmad Ulashovich
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA O‘ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA ISHLAB CHIQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING SOLIQ-BYUDJET MEXANIZMLARI 62
Shokirova Dildora Shoyim qizi
O‘ZBEKISTONDA AVTOMOBIL YO‘LLARI TARMOG‘INING HOZIRGI HOLATI VA YO‘L QURILISHI XIZMAT KO‘RSATISHINI RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI TAHLILI 66
Qurbonov Sharofiddin Xurramovich
ONLAYN VA SKORING TIZIMLARI ORQALI BERILADIGAN TEZKOR KREDITLARNI SUG‘URTALASHDAGI YANGI TENDENSIYALAR 73
Yusupov Ruslan Muxtarovich
ASSESSMENT MODEL FOR THE EFFECTIVENESS OF PUBLIC SERVICE TRANSFORMATION IN THE DIGITAL ECONOMY 81
An Kwangmin
BIRLIK DOIRADA ANALITIK FUNKSIYALAR UCHUN YUQORI TARTIBLI DIFFERENSIAL SUBKOORDINATSIYA VA SUPERORDINATSIYA XOSSALARI 87
Jabborov Nasridin Mirzoodilovich
Sadullayeva Gulasal Ulug‘bek qizi
SOLID PROPELLANT COMPOSITION AND ITS EFFECT ON THE LAUNCH PERFORMANCE OF MODEL ROCKETS 93
Karimov Mustafo Aminboevich
Berdiyev Usmon Tolib o‘g‘li
BANKLAR ORQALI KORXONALARNING INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH: O‘ZBEKISTON TAJRIBASI 97
Gafurova Dilshoda Farxotovna

ANALYSIS OF INVESTMENT ATTRACTION PRACTICES ACROSS ECONOMIC SECTORS 102
Tolqin Imomqulov

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Ulugbek Turaqulov
INNOVATSION MEXANIZMLAR ASOSIDA O‘ZBEKISTONDA MIGRATSIYA JARAYONLARINI SAMARALI BOSHQARISH 105
Yoqubjon Toxirov
O‘ZBEKISTONDA ICHKI TURIZM XIZMATLARI BOZORINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA TARKIBIY TAHLILI 109
Muxtarov Botir Abdusattarovich
СТРУКТУРА ФОРМИРОВАНИЯ СТОИМОСТИ В ТЕКСТИЛЬНОЙ И ШВЕЙНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УЗБЕКИСТАНА: СДВИГ ЭКСПОРТНОЙ СТРУКТУРЫ ОТ ПРЯЖИ К ГОТОВОЙ ПРОДУКЦИИ 114
Муниса Турдибаева
OILAVIY KORXONALARNI BOSHQARISHDA ULARNING IQTISODIY MEXANIZMIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLARDAN FOYDALANISH TAHLILI 124
Sultonov Bobirmirzo Mavlonjon o‘g‘li
QURILISH MATERIALLARINI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA ISHLAB CHIQARISH HAJMINI OSHIRISH YO‘NALISHLARI 133
Toshpulatov Asronbek Mutalibovich
KICHIK BIZNES SOHASIGA INVESTITSIYALARNI JALB ETISHNING XORIJIY TAJRIBASI 139
Bolliyev Shamsiddin Tursunmamatovich
O‘QUV MARKAZLARI MISOLIDA ZAMONAVIY VA AN’ANAVIY MARKETINGNING AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI 143
Dilshodjon Khikmatov
РОЛЬ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО ФАКТОРА В ПОВЫШЕНИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ФИНАНСОВ ЧЕРЕЗ ПОВЫШЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ ГРАМОТНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ 151
Тожихонов Жавохир Алимджанович
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI 157
Dadaboyeva Marg‘uba Mamasoliyevna
HUDUDIY SANOAT RIVOJI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY VOSITALARI HAMDA KORXONA MEXANIZMINI BAHOLASH USLUBIYOTI 164
Yusupova Nigina Djurayevna
O‘ZBEKISTONDA BOJXONA TO‘LOVLARINING DAVLAT BUDJETI DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI FISKAL AHAMIYATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI 169
Fayzullayev Farrux Sharofovich
АНАЛИЗ ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА УЧАСТИЯ БАНКОВ В ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТАХ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В НАЦИОНАЛЬНЫХ УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА 178
Юлдашева Шохсанам Дилмурадовна
ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ УПРАВЛЕНИЯ В ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОЙ ЛОГИСТИКЕ (SMART LOGISTICS) 182
Мурадов Бахром Акрамжанович
Машарипов Масуд Нуможонович
ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ СТАНДАРТЫ КАК ДРАЙВЕР ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ТРАНСФЕРА: ВЛИЯНИЕ НА ЭКСПОРТНУЮ ПОЛИТИКУ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН 187
Тураева Сурия Тельмановна
Мерзаитова Хилола Наби кизи
TURIZM SALOHIYATINI RIVOJLANTIRISHDA BOJXONA XIZMATLARINI RAQAMLASHTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI 198
Ergashev Qobiljon Ernazarovich

TIJORAT BANKLARIDA RISKKA YO‘NALTIRILGAN ICHKI AUDITNI TASHKIL ETISHNING XALQARO STANDARTLAR BILAN INTEGRATSIYALASHGAN ALGORITMI 203
Narziyev Xayotjon Azamatovich
MOLIYAVIY INVESTITSIYALARNING QADRSIZLANISHINI KUTILAYOTGAN KREDIT ZARARLARI (ECL) MODELI ASOSIDA HISOBGA OLISH METODIKASI 210

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Jumamurodov To‘libay Yeldashbayevich
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR QADRSIZLANISHIDAN KO‘RILGAN ZARARLARNI TAN OLISH, TAQSIMLASH VA QAYTA TIKLASH OPERATSIYALARINING HISOB TA’MINOTINI TAKOMILLASHTIRISH 216

Fayzullayev Begzod Baxtiyor o‘g‘li
YENGIL SANOAT KORXONALARIDA ICHKI AUDIT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING OPTIMAL MODELI VA FAOLIYATI SIFATINI BAHOLASH TIZIMI 222

Tojiyeva Shahlo Mahmatmurodovna
DAVLAT MOLIYAVIY NAZORATIDA «XAVF TAHLILI» TUSHUNCHASINING IQTISODIY MOHIYATI VA XAVFLARNI KOMPLEKS TASNIFLASH 229

G‘ayimov Abdumalik Norbekovich
DAVLAT XARIDLARI AUDITIDA MUHIMLIKNI (MATERIALLIKNI) ANIQLASH USLUBI 235

Rajabov Shuxrat Ismayilovich
DAVLAT SEKTORI ICHKI AUDITIDA MUHIMLILIK VA RISK DARAJALARINI ANIQLASH JARAYONLARINI RAQAMLASHTIRISH: BIG DATA VA MASHINAVIY O‘RGANISHGA ASOSLANGAN IT-AUDIT PLATFORMASI KONSEPSIYASI 241

Ismatillayev Baypo‘lat Xushvaqtovich
ICHKI AUDITNING GLOBAL STANDARTLARI TALABLARINI TIJORAT BANKLARI AMALIYOTIGA JORIY ETISHNING USTUVOR YO‘NALISHLARI 249

Ismailov Azizbek Madaminovich
AHOLI REAL DAROMADLARINI OSHIRISHNI DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARI 258

Toshtemirov Shohruh Toshpo‘latovich
SUG‘URTA TASHKILOTLARIDA SUG‘URTA ISHINI YURITISH XARAJATLARI: TAHLIL VA ANALITIK HISOBNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI 265

Murodov Habibullo Qodir o‘g‘li
NUKUS SHAHRI MISOLIDA MAHALLALARNING DEMOGRAFIK SIG‘IMI ASOSIDA LOKAL XIZMAT KO‘RSATISH OBYEKTLARINI NORMATIV LOYIHALASHTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI 273

Bauetdinov Berdaq Zinatdin o‘g‘li
OLIY TA’LIM MUASSASALARINING INSTITUTSIONAL MUSTAQILLIGI VA TASHKILIY SAMARADORLIGI O‘RTASIDAGI BOG‘LIQLIK 278

Berdiyev Sunnatullo Alikulovich
IQTISODIY O‘SISH VA EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA’MINLASHDA YASHIL FISKAL SIYOSATNI RIVOJLANTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI 283

Madaminova Maftuna Baxtiyor qizi
DAVLAT BUDJETIDA SOLIQ TUSHUMLARI O‘ZGARISHINING EKONOMETRIK TADQIQOTI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA) 288

Suvanova Muxlisa Umar qizi
ENERGETIKA RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING IQTISODIY-MATEMATIK MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH 292

Masharipov Aziz Axmadjanovich
ENERGETIKA INFRATUZILMASI RIVOJLANISHINING HUDUD IQTISODIY O‘SISHIGA TA’SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH 297

Sadullayev Axmadjon Ikrom o‘g‘li
TOVAR YETKAZIB BERISH ZANJIRINI BOJXONA NAZORATI MAQSADLARIDA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO‘NALISHLARI VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIGI 303

Kilichov Nazar Bafoyevich
Ergashev Qobiljon Ernazarovich
VINOCHILIK SANOATI KORXONALARIDA MOLIYAVIY HISOBOT AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI 310

Botirov Lazizbek Botirovich
KATTA MA’LUMOTLAR ASOSIDA TURISTIK XIZMATLARGA BO‘LGAN TALABNI PROGNOZLASHNING IQTISODIY-MATEMATIK MODELINI ISHLAB CHIQISH 314

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Temirov Elyor Iskandarovich
TIJORAT BANKLARIDA DEPOZIT BAZASI SAMARADORLIGINING IQTISODIY MOHIYATI 322
Marpatov Shavkat Mavlonxonovich
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIGA AJRATILAYOTGAN BANK KREDITLARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH 328
Alijonov Ilyosbek Alijonovich
THE ECONOMIC CHARACTERISTICS OF NON-PERFORMING LOANS AND THEIR IMPLICATIONS FOR BANK OPERATIONAL EFFICIENCY 334
Rustamov Jonibek Ravshanbek o‘g‘li
IQTISODIY TARMOQLAR RIVOJIDA TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION KREDITLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH 341
Zaynutdinov Bunyodjon Odiljon o‘g‘li
TASHQI SAVDONI BOZOR NAZARIYASI ASOSIDA MINTAQANING BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARI 346
Dilnoza Ochilova Ismoil qizi
TO‘QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNING SINERGIK SAMARALARINI BAHOLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH 351
Qurbonov Jasurbek Pozilovich
LOGISTIK TERMINALLAR FAOLIYATINI EKSPERT BAHOLASH USULI ASOSIDA TADQIQ ETISH 357
Zohidov Muhriddin G‘ofurjon o‘g‘li
Jumayev Sherzod Bahrom o‘g‘li
SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA XIZMATLAR SOHASINING IJTIMOIYIQTISODIY KO‘RSATKICHLARI VA HUDUDIY TAFOVUTLAR DARAJASI 367
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich
Sherzodova Diyora Sherzod qizi
QASHQADARYO VILOYATINING IJTIMOIYIQTISODIY OMILLARNING AHOLI FAROVONLIGIGA TA’SIRINI STATISTIK BAHOLASH 373
Maxmatqulova Hikoyat G‘iyosiddin qizi
DIGITAL NOMADS AND THE CHANGING FACE OF GLOBAL TOURISM 379
Sirojiddinova Shahrizoda Davronovna
O‘ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING USTUVOR YO‘NALISHLARI 385
Sharipov Tohir Miraximovich
URGANCH JAMOAT TRANSPORTI YO‘NALISHLARINING MURAKKABLIK DARAJASINI BAHOLASH USLUBI 390
Abdullayeva Shahzodaxon Fazliddin qizi
AUDIT O‘TKAZISH USLUBIYOTINI KORXONANI HAYOTIY AYLANISH BOSQICHLARI TAHLILI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH: USLUBNING MOHIYATI 395
Muydinov Erkin Djamaldinovich

HUDUDLARNING IJTIMOIY-IQTISODIY RIVOJLANISHINI BOSHQARISHDA KLASTERLARNI SHAKLLANTIRISHNING AHAMIYATI 399
Raximov Jo‘rabek Raximovich
MINTAQA IQTISODIYOTINI INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI 405
Mahmatrayimov Shahzod
HUDUDLAR IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISH JARAYONLARIDA RAHBAR KADRLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH 410
Bekchanov Davron Masharipovich
O‘ZBEKISTON TASHQI SIYOSATIDA KO‘P VEKTORLILIK: XITOY, ROSSIYA VA G‘ARB O‘RTASIDA MUVOZANATNI TA’MINLASH STRATEGIYASI 419
Omonova Maxliyo
Haydarova Malika
QISHLOQ XO‘JALIGIDA INNOVATSIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-USLUBIY

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO‘LLARI 423
Djalalova Durdona Dilshodbekovna
QURILISHDAGI IQTISODIY TEJAMKORLIK ASOSIDA LEGO G‘ISHT MATERIALLARINI TAHLIL QILISH 427
Askarov Xasanjon
RIVOJLANGAN DAVLATLARDA YER VA SUV RESURSLARINI INTEGRATSIYALASHGAN BOSHQARISH TAJRIBASI 432
Matkarimov Mansur
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INNOVATSION RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI 439
Madrakhimov Kakhramon
Vaisov Dilshod Ibodullayevich
THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON THE GLOBAL LABOR MARKET 445
Rahmatova Nargizaxon A’zamxonovna
Xamrayeva Sevinch Ikromjonovna
ROBOTLASHTIRISHNING MEHNAT BOZORIGA TA’SIRI: ISH O‘RINLARINING QISQARISHI YOKI YANGI KASBLAR TRANSFORMATSIYASI 451
Usmonov Farrux Furqatovich
Azimov Mirsaid Salimovich
TASHQI IQTISODIY FAOLIYATDA NOTARIF CHORALARNI QO‘LLASHDA XAVFNI BOSHQARISH TIZIMINING O‘RNI VA AHAMIYATI 456
Muzaffarov Azimjon Ashraf o‘g‘li
EXAMINING LEADERSHIP DIFFERENCES BETWEEN FEMALE AND MALE MANAGERS 460
Dilafruz Kuchkorova
ISHLAB CHIQARISH KORXONALARIDA UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR HISOBINI MHXS (MOLIYAVIY HISOBNING XALQARO STANDARTI) TALABLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH 468
Abdimurodov Baxrom Ochilovich
O‘ZBEKISTON SHAROITIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO‘LLARI 473
Abdukarimova Muslima Abduaziz qizi
HUDUDLARDA TURIZMNI IMMERSIV TAJRIBALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 477
Kasimova Yulduz Baxtiyorovna
DAVLAT TIBBIY SUG‘URTASIDA STRATEGIK XARID: PASSIV MOLIYALASHTIRISHDAN STRATEGIK XARIDGA O‘TISHNING NAZARIY ASOSLARI 485
Kilichev Fazliddin Usmanovich
ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО БИЗНЕСА В РЕГИОНАХ УЗБЕКИСТАНА 493
Шадманова Мадинахон Омонулла кизи
ОТ УПРАВЛЕНИЯ МЕРОПРИЯТИЯМИ К УПРАВЛЕНИЮ ЧЕЛОВЕЧЕСКИМ КАПИТАЛОМ: DATA-INFORMED МОДЕЛЬ ОРГАНИЗАЦИИ ВНЕАУДИТОРНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УНИВЕРСИТЕТАХ УЗБЕКИСТАНА 501
Сабиров Алишер Саибович
ИЗУЧЕНИЕ БЮДЖЕТИРОВАНИЯ И КОНТРОЛЯ В ПРОЦЕССЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА В ООО «SATURN METAL» 509
Мусаева Шоира Азимовна
O‘ZBEKISTON IQLIM SHAROITIDA DONADOR O‘G‘ITLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI QISHLOQ XO‘JALIGI ISHLAB CHIQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH 518
Boltayev Baxriddin
O‘ZBEKISTON SHAROITIDA ZAMONAVIY TURIZM TALABLARIGA MOS TURISTIK RESURSLAR SALOHIYATI 525
Suyunov Alijon
BOSHQARUV MEXANIZMLARING RAQOBAT STRATEGIYASI BILAN O‘ZARO BOG‘LIQLIGI 530
Islomov Shuhrat Ma’rufjonovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Nabiyeva Zumrad Zafarovna
CRM TIZIMINING NAZARIY-ASOSIY TAMOYILLARI VA ULGURJI SAVDODA ROLI 536
Islomov Shuhrat Marufjonovich
Raimova Diyora Botirovna
INSTITUTIONAL FOUNDATIONS OF THE TRANSFORMATIONAL MODEL OF THE DIGITAL ECONOMY UNDER GLOBALIZATION 541
Abruyeva Xilola Sherbekovna
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIGA RAHBAR KADRLAR TAYYORLASHDA MENTORLIK TIZIMINI JORIY ETISH SAMARADORLIGI 551
Xurshida Maxmadaminova
EKOLOGIK INNOVATSIYALAR ORQALI BIOIQTISODIYOT TIZIMINI RIVOJLANTIRISH 556
Odiljonov Turopjon Erkinjon o‘g‘li
AGRAR SEKTORDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI SAMARADORLIGIGA HUDUDIY OPTIMALLASHTIRISH YONDASHUVI 560
Qurbonov Alisher Boboqulovich
TABIIY MONOPOL KORXONALARNI BOSHQARISHNING INNOVATSION TASHKILIYIQTISODIY MODELINI ISHLAB CHIQISH 568
Umarova Irodaxon Nuraliyevna
O‘ZBEKISTONDA EKOTURIZM RIVOJLANISH KO‘RSATKICHLARINI KOMPLEKS BAHOLASH VA IQTISODIY TAHLIL QILISH 575
Shoraximov Shomansur Shomaxmudovich
KICHIK TADBIRKORLIK FAOLIYATI BARQARORLIGINI TA’MINLASH VA RIVOJLANTIRISH MASALALARI 582
Jo‘raxonov Muzaffar Eskandarovich
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KORPORATIV KREDITLASHDA SUN’IY INTELLEKT VA BIG DATA TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 590
Yuzbayeva Shaxsanam Ma’rufovna
AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA KUTUBXONA TIZIMIDA PLATFORMA JORIY ETISHNING DOLZARBLIGI VA AHAMIYATI 595
Madaminov Shoxruxbek Ma’rufjon o‘g‘li
HUDUDLARDA SOLIQ XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHNING ARIMA MODELI ASOSIDAGI PROGNOZ SSENARIYLARI 602
Mamatraimov Uchqun Xushmamatovich
QISHLOQ XO‘JALIGI IQTISODIYOTIDA INNOVATSION YANGILIKLARNI QO‘LLASH 607
Umaraliyeva Nasiba
O‘ZBEKISTONDAGI DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI XUSUSIYLASHTIRISHDA KORPORATIV BOSHQARUVNING AHAMIYATI 610
Sanjarov Zuxriddin Dilshod o‘g‘li
TASHQI SAVDONI RIVOJLANTIRISHDA KLASTERNING AHAMIYATI VA MINTAQA IQTISODIYOTIDA TUTGAN O‘RNI 616
Latipov Xursandbek Durdiboy o‘g‘li
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA INNOVATSION BOSHQARUVNI RIVOJLANTIRISHGA QARATILGAN ISLOHOTLAR 622
Fayzullayev Jonibek Mambetsaliy o‘g‘li
OLIY TA’LIM MUASSASALARIDA BUDJETDAN TASHQARI TUSHUMLAR HISOBINING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI 627
Abduraxmonov Saidqosimxon Abduhamid o‘g‘li
INNOVATSION MASOFAVIY BANK XIZMATLARINI KO‘RSATISHNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI 631
D. M. Kallibekov
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINING EKONOMETRIK MODELI VA ISTIQBOL PROGNOZI («NKMK» AJ MISOLIDA) 635

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Jumaniyazova Feruza Rajabovna
KORXONALAR STRATEGIK RIVOJLANISHINI BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMI: NAZARIY YONDASHUVLAR VA ZAMONAVIY TENDENSIYALAR 641
Rasulov Baxtiyor Bahodirovich
KICHIK BIZNESDA ISHLAB CHIQARISH RESURSLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI KOMPLEKS DIAGNOSTIKA QILISH 647
Kaypnazarova Gulshad Xojamuratovna
TO‘QIMACHILIK KORXONALARIDA INTEGRATSIYALASHGAN MENEJMENT TIZIMINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIYUSLUBIY ASOSLARI 653
Sobirov Shohruh Shuxratovich
SUT QORAMOLCHILIGIDA SUT TANNARXI O‘ZGARISHINI OMILLI TAHLIL QILISH VA UNI PASAYTIRISH IMKONIYATLARI 658
Abduganiyeva Dildora Bobir qizi
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ МЕХАНИЗМА ФИНАНСИРОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ 663
Алманов Хуршид Исмоилович
O‘ZBEKISTON TURIZM SOHASIDA MEHMONXONA XO‘JALIKLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINING HOZIRGI HOLATI VA TAHLILI 670
Rahimov Hasan Abdusaitovich
UO‘K (UDC): 657.421.3:004 AKT SOHASIDA NOMODDIY AKTIVLAR HISOBI VA AUDITINING NAZARIYMETODOLOGIK ASOSLARI 674
Ishankulov Izzatilla Nurillayevich
O‘ZBEKISTONDA INNOVATSION FAOLLIK VA KAMBAG‘ALLIK KO‘RSATKICHLARI DINAMIKASINING TIZIMLI TAHLILI (2019–2024-YILLAR) 679
Amrullayev Dadaxon
YENGIL SANOAT KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA’MINLASHDA INVESTITSIYALARNING ROLI 684
Haydarova Shoxista Davronovna
G‘ALLACHILIK KLASTERLARIDA HISOB SIYOSATINI SCHYOTLAR REJASI VA AVTOMATLASHTIRILGAN BUXGALTERIYA DASTURLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI 689
Yuldashev Sherali Xaitovich
MAHSULOT TANNARXI HISOBINING MILLIY VA XALQARO TIZIMLARI, ULARNI O‘ZARO MUVOFIQLASHTIRISHNING ALOHIDA YO‘NALISHLARI 697
Razzoqov Abbos Abdumalik o‘g‘li
TARAQQIY ETGAN MAMLAKATLARDA TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY MODELLARI VA USTUVOR YO‘NALISHLARI 701
Ergashev Azizxon Avazxon o‘g‘li
MILLIY IQTISODIYOT SOHALARINI KREDITLASH ISTIQBOLLARI 709
Shodiyev Odiljon Salim o‘g‘li
ORGANIK QISHLOQ XO‘JALIGI VA MAHSULOTLARGA OID MA’LUMOTLAR BAZASINI YARATISH VA RAQAMLASHTIRISH 714
Shavqidinova Dilnavoz
Abror Mamasadikov
OCHIQ IQTISODIYOT SHAROITIDA KAPITAL OQIMLARI VA DOLLARLASHUVNING MILLIY VALYUTA BARQARORLIGIGA TA’SIRI: NAZARIY ASOSLAR 719
G‘afurov Olimjon G‘olib o‘g‘li
TRANSPORT-LOGISTIKA INFRATUZILMASINI MOLIYALASHTIRISHNING IQTISODIY-MOLIYAVIY SHART-SHAROITLARI TAHLILI 726
To‘xtayev Vahobjon Husenovich
MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARI TAJRIBASI ASOSIDA O‘ZBEKISTONDA TAKAFUL SUG‘URTASINI TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 733
Usmanov Nematjon G‘ulomovich

JISMONIY SHAXSLARNI KREDITLASHDA KREDIT RISKINI BAHOLASH VA KREDIT SKORING METODOLOGIYASI: XORIJIY TAJRIBA VA O‘ZBEKISTON UCHUN XULOSALAR 742
Jumayev Azamat Qurbonali o‘g‘li
O‘ZBEKISTONDA ILM-FANNI MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MAVJUD MUAMMOLAR 749
Mirkasimov Baxtiyer Mirvaxid o‘g‘li
INVESTITSION JOZIBADORLIKKA TA’SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI 756
Fazliyev Farrux Faxriddinovich
TIJORAT BANKLARI LIKVIDLILIGINI MAKROPRUDENSIAL TARTIBGA SOLISH 763
O‘ktamov Nodirjon Maxamatnosir o‘g‘li
KORXONALAR MOLIYAVIY-XO‘JALIK FAOLIYATIGA SOLIQ MEXANIZMI TA’SIRINI SOLIQ XAVFI DARAJASI ASOSIDA BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH 775
Babaxonov Ja’far Muxiddinovich
HUDUDLARNING MOLIYAVIY MUSTAQILLIGINI TA’MINLASHDA MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINING O‘RNI 782
Abdumalikov Abduxakim Abduvaliyevich

HUDUDLARNING MOLIYAVIY MUSTAQILLIGINI TA'MINLASHDA MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINING O'RNI

Abdumalikov Abduxakim Abduvaliyevich
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti (TDIU)

Annotatsiya. Hududlarning moliyaviy mustaqilligini ta'minlashda mahalliy budjet daromadlarining o'rni va ahamiyati tadqiq etilgan. Mahalliy budjetlarning daromad manbalari, ularni shakllantirish mexanizmlari hamda hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri tahlil qilingan. Mahalliy budjet daromadlarini oshirish orqali hududlarning moliyaviy imkoniyatlarini kengaytirish, mavjud resurslardan samarali foydalanish va budjetlararo munosabatlarni takomillashtirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Soliq bazasini kengaytirish, tadbirkorlikni rivojlantirish, investitsiyalarni jalb etish va raqamli texnologiyalardan foydalanish mahalliy budjet daromadlarini ko'paytirishning muhim yo'nalishlari sifatida asoslangan. Tadqiqot natijalari asosida hududlarning moliyaviy barqarorligini mustahkamlashga qaratilgan ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: mahalliy budjet, moliyaviy mustaqillik, hududiy rivojlanish, budjet daromadlari, soliq tushumlari, soliq bazasi, budjetlararo munosabatlar, mahalliy soliqlar, investitsiyalar, tadbirkorlik.

Аннотация. Исследованы роль и значение доходов местных бюджетов в обеспечении финансовой самостоятельности регионов. Проанализированы источники доходов местных бюджетов, механизмы их формирования, а также их влияние на социально-экономическое развитие регионов. Особое внимание уделено вопросам расширения финансовых возможностей регионов посредством увеличения доходов местных бюджетов, эффективного использования имеющихся ресурсов и совершенствования межбюджетных отношений. Расширение налоговой базы, развитие предпринимательства, привлечение инвестиций и использование цифровых технологий обоснованы в качестве важных направлений увеличения доходов местных бюджетов. По результатам исследования разработаны научно-практические предложения, направленные на укрепление финансовой устойчивости регионов.

Ключевые слова: местный бюджет, финансовая самостоятельность, региональное развитие, доходы бюджета, налоговые поступления, налоговая база, межбюджетные отношения, местные налоги, инвестиции, предпринимательство.

Abstract. The role and significance of local budget revenues in ensuring the financial independence of regions are examined. The sources of local budget revenues, mechanisms of their formation, and their impact on the socio-economic development of regions are analyzed. Particular attention is given to expanding the financial capacity of regions by increasing local budget revenues, ensuring the efficient use of available resources, and improving intergovernmental fiscal relations. Expanding the tax base, promoting entrepreneurship, attracting investment, and utilizing digital technologies are identified as key directions for increasing local budget revenues. Based on the research findings, scientific and practical recommendations aimed at strengthening the financial sustainability of regions are developed.

Keywords: local budget, financial independence, regional development, budget revenues, tax revenues, tax base, intergovernmental fiscal relations, local taxes, investment, entrepreneurship.

KIRISH

Bugungi kunda mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishini ta'minlash, hududlar o'rtasidagi ijtimoiy-iqtisodiy tafovutlarni kamaytirish hamda aholining farovonligini oshirishda mahalliy moliya tizimining samarali faoliyat yuritishi muhim ahamiyat kasb etmoqda. Mahalliy budjetlar hududlarda davlat tomonidan amalga oshiriladigan ijtimoiy, iqtisodiy va infratuzilmaviy vazifalarni moliyaviy jihatdan ta'minlashning asosiy vositalaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, mahalliy budjetlarda yetarli darajada daromadlarning shakllanishi hududlarning o'z xarajatlarini moliyalashtirish, mavjud masalalarni mustaqil hal etish va rivojlanish dasturlarini amalga oshirish imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu nuqtayi nazardan, hududlarning moliyaviy mustaqilligini ta'minlashda mahalliy budjet daromadlarining o'rnini tadqiq etish dolzarb ilmiy-amaliy masalalardan biridir.

Hududlarning moliyaviy mustaqilligi, avvalo, ularning o‘z daromad manbalariga ega bo‘lishi, mavjud moliyaviy resurslarni samarali boshqarishi va hududiy rivojlanish uchun zarur xarajatlarni imkon qadar mustaqil ravishda moliyalashtira olishi bilan belgilanadi. Mahalliy budjetlarning daromad bazasi qanchalik barqaror bo‘lsa, mahalliy davlat hokimiyati organlarining hududiy masalalarni hal etishdagi imkoniyatlari ham shunchalik yuqori bo‘ladi. Bunda mahalliy soliqlar va yig‘imlar, hududda faoliyat yurituvchi xo‘jalik yurituvchi subyektlardan tushadigan soliqlar, jismoniy shaxslar daromadlari, mol-mulk va yer bilan bog‘liq tushumlar hamda boshqa qonuniy daromad manbalari muhim o‘rin tutadi.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida hududlarning moliyaviy mustaqilligini kuchaytirish faqat mahalliy budjet daromadlarini ko‘paytirish bilan cheklanmaydi. Buning uchun hududning iqtisodiy salohiyatidan samarali foydalanish, yangi ishlab chiqarish korxonalarini tashkil etish, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish, investitsiyalarni jalb qilish, yangi ish o‘rinlarini yaratish hamda xizmatlar sohasini kengaytirish talab etiladi. Chunki iqtisodiy faollikning ortishi natijasida soliq bazasi kengayadi va mahalliy budjetga tushadigan daromadlar hajmi oshadi. Shu sababli mahalliy budjetlarning moliyaviy mustaqilligini ta’minlash hududiy iqtisodiy siyosat bilan bevosita bog‘liqdir.

Hozirgi sharoitda mahalliy budjet daromadlarini boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanish ham muhim ahamiyatga ega. Elektron hisob-kitoblar, soliq ma’murchiligining raqamlashtirilishi, turli ma’lumotlar bazalarining integratsiyalashuvi va moliyaviy nazoratning zamonaviy usullaridan foydalanish daromadlarni to‘liq hisobga olish imkonini beradi. Bu, o‘z navbatida, yashirin iqtisodiyot ko‘lamini qisqartirish, soliq tushumlarini oshirish va budjet mablag‘laridan foydalanish shaffofligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Shuningdek, mahalliy budjetlarning moliyaviy mustaqilligini oshirishda budjetlararo munosabatlarning samarali tashkil etilishi muhim hisoblanadi. Hududlarning iqtisodiy imkoniyatlari bir xil bo‘lmaganligi sababli ayrim hududlarda daromadlar xarajatlarni to‘liq qoplash uchun yetarli bo‘lmasligi mumkin. Bunday sharoitda budjetlararo transfertlar hududlarning moliyaviy barqarorligini ta’minlashning muhim vositasi bo‘lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, uzoq muddatli istiqbolda hududlarning yuqori budjetdan ajratiladigan mablag‘larga bog‘liqligini maqbullashtirish va o‘z daromad bazasini mustahkamlash ustuvor vazifalardan biri bo‘lishi lozim.

Mazkur mavzuning dolzarbligi shundaki, mahalliy budjetlarning daromad bazasini mustahkamlash hududlarning moliyaviy mustaqilligini oshirish bilan bir qatorda, davlat boshqaruvi samaradorligini yaxshilash, mahalliy tashabbuslarni qo‘llab-quvvatlash va aholiga ko‘rsatiladigan xizmatlar sifatini oshirish imkonini beradi. Shuningdek, moliyaviy mustaqillik hududlarning rivojlanish ustuvorliklarini o‘ziga xos sharoitlardan kelib chiqib belgilashiga imkoniyat yaratadi. Shu sababli mazkur tadqiqotda mahalliy budjet daromadlarining hududlar moliyaviy mustaqilligini ta’minlashdagi ahamiyati, daromad manbalarining shakllanish xususiyatlari, mavjud masalalar hamda daromad bazasini kengaytirish imkoniyatlarini o‘rganish muhim vazifa sifatida belgilanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mahalliy budjet daromadlarini shakllantirish va hududlarning moliyaviy mustaqilligini ta’minlash masalalari iqtisodiy adabiyotlarda soliq salohiyati, daromadlarni rejalashtirish va mahalliy moliyaviy resurslardan samarali foydalanish bilan bog‘liq holda tadqiq etilgan. U. U. Pardaev davlat budjetining soliqli daromadlarini rejalashtirishda hududlarning soliq potensialidan samarali foydalanish muhimligini asoslab, soliq bazasini to‘g‘ri baholash budjet daromadlarining barqarorligini ta’minlashga xizmat qilishini ta’kidlaydi [1]. Q. A. Usmonov esa budjet daromadlarini rejalashtirish jarayoni va usullarini takomillashtirish orqali daromadlar tushumining aniqligi hamda moliyaviy boshqaruv samaradorligini oshirish mumkinligini qayd etadi [4].

Mahalliy budjetlarning o‘z daromad bazasini mustahkamlash masalasiga Z. I. Ro‘ziev alohida e’tibor qaratib, mahalliy budjet daromadlarini shakllantirish samaradorligini oshirish hududlarning moliyaviy imkoniyatlarini kengaytirishning muhim omili ekanini ko‘rsatadi [5]. S. P. Kuznesov mahalliy o‘zini o‘zi boshqarish tizimining rivojlanishini hududiy moliyaviy mustaqillik bilan uzviy bog‘lab, mahalliy boshqaruv organlarining yetarli moliyaviy resurslarga ega bo‘lishi ularning vakolatlarini samarali amalga oshirish uchun zarur ekanini asoslaydi [6].

L. P. Feld va F. Schneider mahalliy soliqqa tortish tizimini hududiy moliyaviy mustaqillikning muhim institutsional omillaridan biri sifatida baholab, mahalliy soliqlarning daromad bazasini mustahkamlashdagi rolini yoritadi [7]. K. Davey tahriri ostidagi tadqiqotda esa mahalliy boshqaruv organlarining moliyaviy barqarorligi inqirozli sharoitlarda ham hududiy xizmatlar uzluksizligini ta’minlash, mahalliy resurslarni safarbar etish va uzoq muddatli rivojlanishni qo‘llab-quvvatlashda muhim ahamiyat kasb etishi ko‘rsatilgan [8].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot uchun ma’lumotlar O‘zbekiston Respublikasi davlat va mahalliy budjetlarining daromadlari hamda xarajatlariga oid rasmiy statistik ma’lumotlar, vakolatli davlat organlarining ochiq ma’lumotlari,

shuningdek, mavzuga doir ilmiy adabiyotlar va tadqiqot natijalarini o‘rganish orqali shakllantirildi. Asosiy tahliliy baza sifatida 2019–2025-yillarda davlat budjeti, respublika budjeti va mahalliy budjetlar daromadlari hamda xarajatlarining mutlaq va nisbiy ko‘rsatkichlaridan foydalanildi. Ma’lumotlarni tahlil qilishda statistik tahlil, qiyosiy tahlil, dinamik qatorlar va tarkibiy tahlil usullari qo‘llanildi. Davrlar kesimida budjet ko‘rsatkichlarining o‘zgarish sur’atlari, jami davlat budjetidagi ulushi va tarkibiy nisbatlari o‘zaro taqqoslandi. Olingan natijalar asosida mahalliy budjet daromadlari dinamikasi hamda ularning hududlar moliyaviy mustaqilligini ta’minlashdagi o‘rni baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Davlat budjeti daromadlarini shakllantirishda respublika va mahalliy budjetlar o‘rtasidagi nisbat muhim ahamiyatga ega. Mahalliy budjetlar hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini moliyaviy ta’minlash, mahalliy infratuzilmani rivojlantirish hamda aholiga ko‘rsatiladigan davlat xizmatlarini moliyalashtirishning asosiy manbalaridan biri hisoblanadi. 2019–2025-yillar davomida O‘zbekiston Respublikasi Davlat budjeti daromadlari sezilarli darajada oshgan. Shu bilan birga, jami daromadlar tarkibida respublika va mahalliy budjetlarning ulushi ham o‘zgarib borgan. Mazkur jadval ma’lumotlari asosida ushbu davrda mahalliy budjetlarning davlat budjetidagi o‘rni, daromadlar hajmining o‘zgarishi va ularning salmog‘i tahlil qilinadi. Bu esa budjetlararo taqsimotdagi asosiy tendensiyalarni aniqlash imkonini beradi.

2019–2025-yillar davomida O‘zbekiston Respublikasi Davlat budjeti daromadlari tarkibida respublika va mahalliy budjetlarning o‘zaro nisbati muayyan tarkibiy o‘zgarishlarni namoyon etgan. Jadval ma’lumotlariga ko‘ra, davlat budjeti daromadlari 2019-yildagi 112,2 trln so‘mdan 2025-yilda 359,8 trln so‘mga yetgan. Ya’ni mazkur davrda jami daromadlar 247,6 trln so‘mga yoki qariyb 3,2 barobarga oshgan. Bu davlat moliyaviy resurslari hajmining sezilarli darajada kengayganini ko‘rsatadi.

Respublika budjeti daromadlari ham yuqori o‘sish sur’atiga ega bo‘lib, 2019-yildagi 77,0 trln so‘mdan 2025-yilda 288,5 trln so‘mgacha oshgan. Natijada uning mutlaq hajmi 211,5 trln so‘mga, ya’ni qariyb 3,7 barobarga ko‘paygan. Respublika budjetining davlat budjeti daromadlaridagi salmog‘i 2019-yilda 68,7 foizni tashkil etgan bo‘lsa, 2025-yilga kelib 80,2 foizga yetgan. Mazkur ko‘rsatkich 11,5 foiz bandga oshgan bo‘lib, davlat budjeti daromadlarining asosiy qismi respublika budjeti darajasida shakllanayotganini anglatadi (1-jadval).

1-jadval

O‘zbekiston Respublikasi Davlat budjeti daromadlarida mahalliy budjetlarning tutgan o‘rni[1]

Daromadlar	YILLAR						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Davlat byudjeti (trln.so‘m)	112,2	133,0	164,8	201,9	231,7	274,4	359,8
shu jumladan:							
Respublika byudjeti (trln. so‘m)	77,0	105,2	129,5	152,7	176,2	216,4	288,5
Davlat byudjetiga nisbatan salmog‘i (foizda)	68,7	79,2	78,6	75,6	76,0	78,8	80,2
Mahalliy byudjetlar (trln. so‘m)	31,1	27,7	35,2	49,2	55,5	58,0	71,3
Davlat byudjetiga nisbatan salmog‘i (foizda)	27,6	20,8	21,4	24,4	24,0	21,2	19,8

Mahalliy budjetlar daromadlari ham o‘sish tendensiyasiga ega. Ularning hajmi 2019-yildagi 31,1 trln so‘mdan 2025-yilda 71,3 trln so‘mgacha oshib, 40,2 trln so‘mga yoki qariyb 2,3 barobarga ko‘paygan. Shu bilan birga, mahalliy budjetlar daromadlarining mutlaq o‘sishi kuzatilgan bo‘lsa-da, ularning davlat budjetidagi ulushi 27,6 foizdan 19,8 foizgacha o‘zgargan. Mazkur holat respublika budjeti daromadlarining mahalliy budjetlar daromadlariga nisbatan yuqoriroq sur’atlarda o‘sganligini ko‘rsatadi.

Ayniqsa, 2020-yilda mahalliy budjetlarning salmog‘i 20,8 foizni tashkil etgan. 2021–2023-yillarda esa ushbu ko‘rsatkich 21,4–24,4 foiz oralig‘ida shakllanib, mahalliy budjetlarning nisbiy mavqeida muayyan ijobiy

1 Muallif ishlanmasi

o‘zgarishlar kuzatilgan. 2024-yilda ulush 21,2 foizni, 2025-yilda esa 19,8 foizni tashkil etgan. Shunday qilib, tahlil davrining yakunida budjet daromadlarining respublika va mahalliy darajalar o‘rtasidagi taqsimotida muayyan tarkibiy o‘zgarishlar kuzatilgan. Bu esa budjetlararo moliyaviy munosabatlarda resurslarning respublika darajasidagi ulushi ortganini ifodalaydi.

Davlat budjeti xarajatlarining hududlar va boshqaruv darajalari bo‘yicha taqsimlanishi mamlakat moliya tizimining muhim tarkibiy yo‘nalishlaridan biridir. Bunda mahalliy budjetlarning tutgan o‘rni hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi, aholiga davlat xizmatlarini ko‘rsatish va mahalliy infratuzilmani moliyalashtirish imkoniyatlarini belgilaydi. 2019–2025-yillar davomida O‘zbekiston Respublikasi Davlat budjeti xarajatlari hajmi sezilarli darajada oshgan. Shu bilan birga, respublika va mahalliy budjetlar xarajatlarining mutlaq hajmi hamda jami xarajatlardagi salmog‘ida muayyan o‘zgarishlar kuzatilgan. Mazkur ko‘rsatkichlarni tahlil qilish orqali budjet xarajatlarining taqsimlanish xususiyatlari va mahalliy moliyaviy resurslarning o‘rnini baholash mumkin (2-jadval).

2-jadval

O‘zbekiston Respublikasi Davlat budjeti xarajatlarida mahalliy budjetlarning tutgan o‘rni[2]

Xarajatlar	YILLAR						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Davlat byudjeti (trln.so‘m)	118,0	144,1	188,3	236,7	281,1	310,9	383,9
shu jumladan:							
Respublika byudjeti (trln. so‘m)	65,9	96,9	122,8	147,9	178,5	224,1	274,7
Davlat byudjetiga nisbatan salmog‘i (foizda)	55,9	67,3	65,2	62,5	63,5	72,1	71,6
Mahalliy byudjetlar (trln. so‘m)	52,1	47,2	65,5	88,8	102,6	86,8	109,2
Davlat byudjetiga nisbatan salmog‘i (foizda)	44,1	32,7	34,8	37,5	36,5	27,9	28,4

2019–2025-yillarda O‘zbekiston Respublikasi Davlat budjeti xarajatlari 118,0 trln so‘mdan 383,9 trln so‘mgacha oshib, 265,9 trln so‘mga yoki qariyb 3,3 barobarga ko‘paygan. Mazkur o‘sish davlat xarajatlarining umumiy hajmi kengayganligini hamda iqtisodiy va ijtimoiy vazifalarni moliyalashtirish ko‘lami ortganligini ko‘rsatadi.

Respublika budjeti xarajatlari 2019-yilda 65,9 trln so‘mni tashkil etgan bo‘lsa, 2025-yilga kelib 274,7 trln so‘mga yetgan. Demak, ushbu davrda respublika budjeti xarajatlari 208,8 trln so‘mga yoki qariyb 4,2 barobarga oshgan. Shu bilan birga, respublika budjetining jami davlat budjeti xarajatlaridagi salmog‘i 2019-yildagi 55,9 foizdan 2025-yilda 71,6 foizgacha ko‘tarilgan. 2020-yilda ushbu ko‘rsatkich 67,3 foizni tashkil etib, keyingi yillarda ham nisbatan yuqori darajada saqlanib qolgan.

Mahalliy budjetlar xarajatlari esa 2019-yildagi 52,1 trln so‘mdan 2025-yilda 109,2 trln so‘mgacha oshgan. Mutlaq qiymatda 57,1 trln so‘mlik, ya’ni qariyb 2,1 barobar o‘sish qayd etilgan. Shu bilan birga, mahalliy budjetlarning jami davlat budjeti xarajatlaridagi salmog‘i 2019-yildagi 44,1 foizdan 2025-yilda 28,4 foizgacha o‘zgargan. 2020-yilda ulush 32,7 foizni tashkil etgan bo‘lsa, 2021–2023-yillarda 34,8–37,5 foiz oralig‘ida shakllangan. 2024-yilda esa mazkur ko‘rsatkich 27,9 foizni tashkil etgan.

Umuman, mahalliy budjetlar xarajatlari mutlaq jihatdan o‘sgan bo‘lsa-da, ularning davlat budjetidagi nisbiy ulushida o‘zgarish kuzatilgan. Bu respublika darajasidagi xarajatlarning mahalliy xarajatlarga nisbatan yuqoriroq sur’atlarda oshganligini bildiradi.

Tahlil natijalari 2019–2025-yillarda davlat budjeti xarajatlarining sezilarli darajada kengayganligini ko‘rsatadi. Respublika budjeti xarajatlari qariyb 4,2 barobar, mahalliy budjetlar xarajatlari esa 2,1 barobar oshgan. Shu bilan birga, mahalliy budjetlarning jami xarajatlardagi ulushi 44,1 foizdan 28,4 foizgacha o‘zgargan. Bu davrda davlat xarajatlarining respublika va mahalliy budjetlar o‘rtasidagi taqsimotida muayyan tarkibiy o‘zgarishlar

2 Muallif ishlanmasi

yuz berganini anglatadi. Shu sababli hududlarning moliyaviy mustaqilligini mustahkamlash, mahalliy daromad bazasini kengaytirish va xarajatlar vakolatlarini hududiy darajada samarali taqsimlash muhim hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Hududlarning moliyaviy mustaqilligini ta’minlashda mahalliy budjet daromadlari muhim va strategik ahamiyatga ega moliyaviy manba hisoblanadi. Mahalliy budjetlarning daromad bazasi hududlarning iqtisodiy imkoniyatlarini, mahalliy davlat hokimiyati organlarining moliyaviy salohiyatini hamda aholiga ko‘rsatiladigan ijtimoiy xizmatlarning sifatini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Shu sababli hududlarning moliyaviy mustaqilligini mustahkamlash mahalliy budjet daromadlarini shakllantirish va ulardan samarali foydalanish mexanizmlarini takomillashtirishni talab etadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, mahalliy budjet daromadlarining barqarorligi, eng avvalo, hududda shakllangan soliq bazasi va iqtisodiy faollik darajasiga bog‘liq. Ishlab chiqarish korxonalarining ko‘payishi, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivojlanishi, xizmatlar sohasining kengayishi, yangi ish o‘rinlarining yaratilishi hamda investitsiya loyihalarining amalga oshirilishi hududlarning daromad salohiyatini oshiradi. Shu bois mahalliy budjet daromadlarini ko‘paytirishning eng samarali yo‘llaridan biri hududlarning iqtisodiy salohiyatini rivojlantirish va tadbirkorlik faoliyati uchun qulay shart-sharoitlar yaratishdan iborat.

Mahalliy budjetlarning moliyaviy mustaqilligini ta’minlashda mavjud daromad manbalaridan samarali foydalanish bilan bir qatorda, yangi daromad manbalarini aniqlash ham muhimdir. Bunda yer va ko‘chmas mulkdan samarali foydalanish, bo‘sh turgan obyektlarni iqtisodiy muomalaga jalb qilish, davlat mulkidan foydalanish samaradorligini oshirish hamda hududiy investitsiya imkoniyatlarini kengaytirish orqali qo‘shimcha daromadlarni shakllantirish mumkin. Ayniqsa, foydalanilmayotgan resurslarni aniqlash va ularni iqtisodiy faoliyatga jalb etish mahalliy budjet daromadlarini oshirishning muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi.

Shuningdek, mahalliy budjet daromadlarini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanishni kengaytirish zarur. Soliq va moliyaviy ma’lumotlarning elektron shaklda yuritilishi, axborot tizimlarining o‘zaro integratsiyasi hamda zamonaviy nazorat mexanizmlarining joriy qilinishi daromadlarni hisobga olishning aniqligini oshiradi. Raqamlashtirish orqali yashirin iqtisodiy faoliyatni qisqartirish, soliq majburiyatlarining to‘liq bajarilishini ta’minlash va budjetga tushumlarni ko‘paytirish imkoniyatlari kengayadi.

Hududlarning moliyaviy mustaqilligini oshirishda budjetlararo munosabatlarni ham takomillashtirish lozim. Budjetlararo transfertlar iqtisodiy imkoniyatlari nisbatan cheklangan hududlarni qo‘llab-quvvatlashda muhim vosita bo‘lsa-da, hududlarning uzoq muddatli moliyaviy barqarorligi o‘z daromadlarini shakllantirish imkoniyatlari bilan belgilanadi. Shu sababli mahalliy budjetlarning yuqori budjetdan ajratiladigan mablag‘larga bog‘liqligini bosqichma-bosqich maqbullashtirish, o‘z daromad manbalarini kengaytirish va mahalliy moliyaviy boshqaruv samaradorligini oshirish muhimdir.

Bundan tashqari, mahalliy budjet daromadlarini ko‘paytirish bilan bir qatorda, budjet mablag‘laridan foydalanish samaradorligini oshirish ham alohida ahamiyatga ega. Daromadlarning ortishi hududning rivojlanishiga mablag‘lar oqilona va maqsadli sarflangan taqdirdagina ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Shu sababli budjet xarajatlarini rejalashtirishda natijadorlikka asoslangan yondashuvni kuchaytirish, moliyaviy nazorat va jamoatchilik nazoratini rivojlantirish, budjet jarayonlarining ochiqligi va shaffofligini ta’minlash maqsadga muvofiqdir.

Umuman olganda, hududlarning moliyaviy mustaqilligini ta’minlash kompleks yondashuvni talab qiladi. Bunda soliq bazasini kengaytirish, tadbirkorlik va investitsiyalarni rag‘batlantirish, mahalliy resurslardan samarali foydalanish, raqamli texnologiyalarni joriy etish, yashirin iqtisodiyotni qisqartirish va budjet mablag‘laridan samarali foydalanish o‘zaro uyg‘un holda amalga oshirilishi kerak.

Shunday qilib, mahalliy budjet daromadlarini oshirish nafaqat hududlarning moliyaviy imkoniyatlarini kengaytiradi, balki ularning iqtisodiy mustaqilligi, ijtimoiy barqarorligi va uzoq muddatli rivojlanishiga ham xizmat qiladi. Kelgusida mahalliy budjetlarning daromad bazasini mustahkamlash, hududlarning ichki iqtisodiy salohiyatini to‘liq safarbar etish va samarali moliyaviy boshqaruv mexanizmlarini rivojlantirish hududiy siyosatning muhim ustuvor yo‘nalishlaridan biri bo‘lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Pardaev U. U. Davlat byudjeti soliqli daromadlarini rejalashtirishda soliq potensialidan foydalanish // Moliya. – 2013. – № 5. – Toshkent, 2013. – B. 65–70.
2. Prokudina N. V. Nalog na nedvizhimost: v Evrope i Rossii // Mekhanizatsiya stroitelstva. – 2010. – № 10.
3. Wyatt P. From a property tax to a land tax – who wins, who loses? // Land Use Policy. – 2019. – 31 August. – URL: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264837719307975

4. Usmonov Q. A. Byudjet daromadlarini rejalashtirish jarayoni, usullari va ularni takomillashtirish yo‘nalishlari // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar: ilmiy elektron jurnal. – 2014. – № 4. – Iyul–avgust.
5. Ro‘ziev Z. I. Mahalliy byudjet daromadlarini shakllantirish va samaradorligini oshirish istiqbollari // Innovatsion texnologiyalar. – 2020. – № 3. – B. 92–96.
6. Kuznesov S. P. Mestnoe samoupravlenie: novyy etap stanovleniya // Finansy. – 2003. – № 1. – S. 13–16.
7. Feld L. P., Schneider F. State and Local Taxation // International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences. – 2nd ed. – 2015. – P. 338–342. – URL: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/B9780080970868710269
8. Local Government in Critical Times: Policies for Crisis, Recovery and a Sustainable Future / ed. by K. Davey. – 2011. – 156 p.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 7/2

© Materiallar ko‘chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga
maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.
El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo‘lishingiz mumkin. Obuna bo‘lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to‘lov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo‘natishingizni so‘raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo‘natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz